

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת ויצא

מעשר כספים

"וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֶשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ" (בראשית כח, כב).

בפסוק זה יעקב אבינו מתחייב שאם הקב"ה יסייע לו לשוב בשלום על אף רדיפותיו של עשו ועורמתו של לבן הוא יפריש מעשר מרכושו לצדקה.

מצוות הצדקה מופיעה בפרשת ראה ומצווה עלינו לדאוג לכל צורכי העניים. חיוב זה מוטל כמובן על הציבור, כי אין באפשרותו של היחיד לדאוג לצורכי כל העניים אשר בסביבתו, ועל כן יש חיוב נוסף שחל על כל אדם לתת ממעותיו לצדקה. שיעור הצדקה שעליו לתת הוא עשירית מהונו – כפי שמשמע מפסוק זה.

יעקב אבינו הורה לנו את דרך נתינת הצדקה וגם לימד אותנו את משמעות מצוות הצדקה. אומנם שורש המצווה נעוץ בחובת אהבת הרע – חובתו של האדם לדאוג לזולתו – אך כאן אנו לומדים שהחיוב איננו קשור בהכרח לנצרך, ואם איננו מכירים אדם שנזקק לעזרתנו עלינו לחפש אותו. עלינו להכיר בעובדה שאין אנו הבעלים של ממוננו; הוא מופקד אצלנו למשמרת, והאדון דורש עשירית. מה שאנו נותנים לעניים איננו כספנו-אנו כי אם כספו של ה' יתברך, כפי שלימדנו יעקב אבינו באומרו "עֶשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ".

חובה זו חלה על מי שיש באפשרותו להפריש עשירית מכספו. אדם שאין הפרוטה מצויה בידו יכול להסתפק בסכום קטן יותר, ומי שברכתו גדולה ייתן עד חמישית מנכסיו – כפי שדרשו חכמינו במסכת כתובות (נ, א) מהכפילות "עֶשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ".

עוד לימדנו רבותינו (שם מט, ב) שמי שזוכה באישה ובילדים מקיים מצוות צדקה בכל עת בעצם הדאגה לילדיו, כי הבאת ילדים לעולם והדאגה לרווחתם היא רמה גבוהה של מצוות צדקה.

ואשרי מי שיכול גם לדאוג למשפחתו וגם להפריש לעניים בעין יפה.

נלך כולנו בדרכו של יעקב אבינו ונזכור תמיד שמה שאני מרוויחים נמצא אצלנו בפיקדון כדי שנעשה בו שימוש נאות.

שאל דוד בוצ'קו